צב א ב מיי פ״ה מהלי

תורה אור השלם ו. וכלה מכפר את ואת המזבח והקריב את ָ הַשָּׁעִיר הֵחָי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' חד אמר משמעות דורשין. נ"ב עש"י דללשון זה לכ"ע שיריים לא מעכבי ולמד כך מרש"י בובחים דף נב

רבינו חננאל י יהודה סבר ^(†) זאת חקה . היא כלומר זו עבודה שבפנים אם שינה מעכב. דכי כתיבה אם שינה מעכב, זכי כתיבה, חוקת עולם אהא כתיבה, אבל עבודה שבחוץ אפילו . ככגדי לכז אחת כשנה נמי. אלא פעם אחת בשנה, והיא עבודה בבגדי לבן, למעוטי שאינה אחת בשנה. ור׳ נחמיה חד למעוטי בגדי זהב איחר או שינה שפיכתם על היסוד לא מעכבי. ואקשינן ומי א"ר יוחנן דר' נחמיה סבר שירי הדם לא מעכבי, והתנן בשחיטת קדשים פרק ר׳ נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב, וא״ר יוחנן בגמרא ר׳ נחמיה כדברי האומר שירים מעכבי תני לה להא מתניתיז. ועלתה יא לר׳ יוחנן מדבריו דבריו, דמוקים ליה לר׳ נחמיה הכא [ד]סבר שירים לא מעכבי, והתם קאמר בהדיא דר׳ נחמיה סבר כמאן דאמר שירים מעכבי. ^כ) ומותבינן התם . למאן דאמר כר׳ עקיבא סבר . קרבו נסכים במדבר מיתיבי קובו נסכים במובו מיונבי שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב דברי ר׳ נחמיה, א״ל ר׳ עקיבא והלא שירי הדם מצוה הן, א״ל הקטר חלבים יוכיחו, שהן שירי מצוה, פירוש שכבר הקדימו זריקת הדם, והמקריבו בחוץ חייב. א"ל לא אם אמרת בהקטר חלבים שהן תחלת עבודה, תאמר בשירי הדם שהן סוף עבודה. כלומר, כבר נזרק מן הדם הזה בעצמו ואילו נשארו. ואם איתא נסכים נמי תחלת עבודה נינהו. תיובתא. ואסיקנא התם כי קתני ר' נחמיה חייב בשירים הפנימים והא רשירים החיצווים ולדררי ר׳ עקיבא קאמר. ור׳ יהודה שירים אי מעכבי מעכבי ואי --לא מעכבי לא מעכבי מהך הקודש, אם כיפר כילה ואם ואקור ש, אם כיכו כיודואם לא כיפר לא כילה דברי ר' עקיבא. א"ל ר' יהודה . מפני מה לא נאמר אם כילה כיפר שאם חיסר אחת מכל אמר משמעות דורשין איכא בינייהו והוא אומר כך פירוש זה הפסוק וזה אומר כך פירושו, אבל לדברי הכל שירים לא מעכבי. (ולמאן

תנא רבי נחמיה כדברי האומר שירים מעכבי. משמע דוקא משום דמעכבי הא אי לא מעכבי לא מיחייב עלייהו בחוץ ותימה דמשמע בזבחים פרק בית שמאי (דף לט.) דרבי נחמיה בשירים החילונים איירי והתם מייתי ברייתא דמים הנשפכים לאמה

> אין חייבין עליהן בחוץ ואין מחשבה פוסלת בהן ואין טעון כיבוס ופריך ליפלוג וליתני בדידה אפילו בדמים כשירים בשלש מתנות שבחטאת דאין טעון כיבום ואין מחשבה פוסלת בהן ואין חייבין עליהן בחוץ ומשני הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מיתני ליה תלתא פטורי בהדי תלתא חיובי אלמא לרבי נחמיה שלשה מתנות שבחטאת אין טעון כיבוס ואין מחשבה פוסלת בהן א"כ הוא הדין נמי דלא מעכבי ואפי׳ הכי החריבן בחוץ חייב אם כן הוא הדין שירים אע"ג דלא מעכבי ליחייב עלייהו בחוץ ועוד איך יתכן זה דלרבי נחמיה שלשה מתנות שבחטאת לא מעכבי ושירים מעכבי ועוד דמשמע בריש פרק בית שמאי (שם לח.) ולעיל בפ"ק (דף טו.) דלא מלינו דמים שחליין למטה וחליין למעלה בחד מקום שיהו מעכבין ולפי זה הרי מלינו לרבי נחמיה ועוד הקשה רבינו יעקב מאורליינ"ש דבפרק בית שמאי (גז"ש) משמע דבחילונים איירי ובפרק השוחט והמעלה (שם דף קיא.) אמרינן והשתא דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החילונים דברי הכל אין מעכבין כי קאמר ר' נחמיה בשירים הפנימים ועוד דבסוף פרק השוחט והמעלה (שם דף קיב.) גבי חטחת שקיבל דמה בשני כוסות דמוקי לה כרבי נחמיה וקאמר

משל למה הדבר דומה וכו' ומוקי לה בשעיר נשיא אלמא רבי נחמיה בחילונים איירי דומיא דשעיר נשיא מיהו הא לא קשיא דאע"ג דהמשל הוי בשעיר נשיא איכא למימר רבי נחמיה בפנימיים איירי מכל מקום שאר הקושיות תיקשי לן ואין לתרך דסוגיא דריש פרק בית שמאי (שם דף לח:) דלא כרבי יוחנן כיון דבפרק השוחט

רבי יהודה סבר מקום שמתכפרין בו פעם אחת בשנה ור' נחמיה סבר דברים המתכפרין בהן פעם אחת בשנה אמו לר' יהודה מקום כתיב אלא היינו מעמיה דרבי יהודה כתיב זאת וכתיב אחת חד למעומי בגדי לבן מבחוץ וחד למעומי בגדי זהב ור' נחמיה חד למעומי בגדי זהב וחד למעומי שירים דלא מעכבי ור' יהודה אי מעכבי מעכבי ואי לא מעכבי לא מעכבי ייכדתניא וכלה מכפר את הקודש אם כפר כלה ואם לא כפר לא כלה דברי ר' יעקיבא אמר לו ר' יהודה מפני מה לא סעקיבא נאמר אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר שאם חיםר אחת מן המתנות לא עשה ולא כלום יואמרינן מאי בינייהו רבי יוחנז ור' יהושע בן לוי חד אמר משמעות דורשין אן איכא בינייהו וחד אמר ישירים מעכבי איכא בינייהו ומי אמר ר' יוחנן הכי והאמר רבי יוחנז ∘תנא ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבי קשיא אמר ירבי חנינא אקטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר לא עשה ולא כלום כמאן דלא כר' יהודה דאי ר' יהודה האמר כי כתיבא חוקה בדברים הנעשים בבגדי לכן מבפנים הוא דכתיבא אפי תימא ר' יהודה בצורך פנים כפנים דמי תנן אם עד שלא גמר מתנות שבפנים נשפך הדם יביא דם אחר ויחזור ויזה בתחילה מבפנים ואם איתא יחזור ויחפון מבעי ליה בקמורת

זבחים בפרק השוחט והמעלה בחוץ (שם קיא.) תנא רבי נחמיה כדברי החומר שירים מעכבי דקחמר רבי נחמיה התם שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אלמא עבודה הן בפנים וקרינן בהו (ויקרא יו) ואל פתח אהל מועד לא יביאנו וגו' ונכרת: יביא דם אחר ויתחיל. והרי כבר נקטר הקטורת חה שוחט פר ": בהטורת

רבי יהודה סבר. אמקום שכפרתו אחת בשנה כתיבא חוקה אבל

אהיכל ואעזרות אפי׳ דברים הנעשים בבגדי לבן שאין כפרתן בכהן

גדול אלא אחת בשנה לא כתיבא חוקה: דברים המחכפרים בהן

החת בשנה. בין המקום בין הבגדים: כחיב וחת. משמע חוקה

על זאת כתובה ולא על אחרת:

למעוטי שירים. שפיכת שירים

דלא מעכבי דבר המאוחר להם אם

הקדימו להם ואע"פ שהן נעשין

בבגדי לבן אין סדרן מעכב: ור'

יהודה אי מעלבי. שאר דברים

הנעשים בבגדי לבן מבחוץ בכסדרן

מעכבי אף שירים כסדרן: ואי לא

מעלבי. שאר דברים הנעשים בבגדי

לבן לא מעכבי הני דאינהו נמי

עבודה המעכבת כפרה היא ומאי

חזית למעוטה: כדתנית. דלרבי

יהודה שירים מעכבי כפרה כשאר

המתנות אי עקר להו לגמרי הלכך אי

חוקה אשארא כתיבא אדידהו נמי

כתיבה: מפני מה לה נחמר. מי

מעכב על ידינו שלא נדרוש בלשון

זה אם כלה כפר ואם לא כלה לא

כפר: ואמריגן. באיזהו מקומן (זכחים דף נב:): משמעות דורשין.

מר משמע ליה הכי ומר משמע ליה

הכי: שירים מעלבי אילא בינייהו.

רבי עקיבא סבר שירים לא מעכבי

והכי קאמר אם כפר עיקר המתנות

כלה ואפי׳ לא שפך שירים ורבי

יהודה סבר מעכבי והכי קאמר אם

כלה הכל אז כפר ואם לא (א) כפר

הכל אין הכפרה של מתנות כפרה:

ומי אמר רבי יוחנן הכי. דלרבי

נחמיה שירים לא מעכבי דקאמרינן

לעיל שניהן מקרא אחד דרשו ומסקנא

לר' נחמיה חד למעוטי שירים דלח

מעכבי: והאמר רבי יוחנן. במסכת

והמעלה (שם קיה.) במסקנה מיתוקמה מילתה דרבי יוחנן בתר דאמר רב אדא בר אהבה כו' וחירץ רבינו חיים כהן זל"ל דה"ק רבי יוחנן תנא רבי נחמיה כדברי האומר שירים הפנימיים מעכבין ואילו היה עושה אותן בחוץ חייב א"כ יש לחייב בחילונים בחוץ אע"ג דלא מעכבין דגמרינן מאיברים ופדרים דאי פרכח מה לאברים ופדרים שכן תחילת עבודה שירים הפנימיים יוכיחו ואי פרכת מה לשירים הפנימיים שכן מעכבין איברים ופדרים יוכיחו ולא נהירא לרילב"א דהיכי קאמר שירים הפנימים יוכיחו שהן סוף עבודה והלא תחילת עבודה קורא אותם בהשוחט והמעלה למאן דאמר פנימיים מעכבי על כן פירש ריצב״א דלמסקנא דמסקינן דשירים החיצונים לרבי נחמיה לא מעכבי ה״פ תנא רבי נחמיה כדברי האומר שיריים הפנימיים מעכבין וכיון דמעכבין מסתבר לעשות חיצונים כמו תחילת עבודה לכל הפחות ולדמות לאיברים ופדרים דכיון דרחמנא אחשבינהו כולי האי לפנימיים דמעכבי יש לנו לעשות חילונים כתחילת עבודה כיון דלא הוו במקום המתנות אלא ע"ג אילטבת היסוד הוו להו תחלת עבודה אחרת ואין סוף עבודה ראשונה ואע"ג דלא מעכבי חייב עליהם בחוץ מידי דהוה אאברים ופדרים דלא מעכבי וחייבין עליהם בחוץ והיינו דאמר פרק בית שמאי (דף נח:) אימור דשמעת ליה לרבי נחמיה לענין העלאה בחוץ מידי דהוה אאיברים ופדרים דמאיברים ופדרים לחודייהו יליף כדפרישית ואע"ג דפרכיה רבי עקיבא לא אם אמרת באיברים ופדרים שכן מחילת עבודה ולא אהדר ליה ולא מידי היינו משום דלא לריך דפירכא דר׳ עקיבא לא הויא פירכא אלא אליבא דנפשיה דקסבר שירים הפנימיים אינן מעכבין והא דפריך ליה מעיקרא נמי רבי עקיבא והלא שירי הדם שירי מצוה הן אליבא דנפשיה קאמר פי׳ אפילו בפנימיים ורבי נחמיה השיבו איברים ופדרים יוכיחו ולדבריו דרבי עקיבא קאמר כדמפרש החם ולא לגמרי לדבריו דאפי׳ לדברי עצמו צריך ראיה מאיברים ופדרים אלא בהא הוא לדבריו דמשמע דמודי ליה במאי דקרי ליה שירי מצוה ואיהו לא ס"ל הכי אלא ס"ל דפנימיים מעכבין ומינייהו יליף חיצונים לחייב בחוץ כדפרי׳ והשתא אתי שפיר דקתני שירי הדם סתמא במתני ובברייתא דחייב דמשמע דבכולהו מחייב ר' נחמיה ומאותו טעם שפירש' דתחילת עבודה חשיב לחייב בחוץ וגמרינן להו מאיברים לפי שאינן במקום תחילת המתנות אלא על גב היסוד מההוא טעמא הוה ס"ד מעיקרא דמעכבין חילונים דאם לא כן מאיזה טעם הוה סבור לומר דמעכבי מהמי דאייתי מילתא דרב אדא והוה ס"ד דאפילו חיצונים מעכבי והא ליכא הרא אלא בפנימיים וכלה מכפר אם כלה כפר אלא ע"כ מטעמא דפרישית ור"ת פירש בע"א וקשה טובא לפי׳ לכן לא כתבתיו ובזבחים פרק בית שמאי (גו"ש) מפורש בתוספות: מי ובפר את מקדש הקודש זה לפני ולפנים. פרש"י אטומאה דלפני ולפנים ולא נהירא דהא אמחנות דלפני ולפנים ודהיכל מייתי לה לומר דכל מתנות דלפני ולפנים חדא חשיבי דאם נשפך הדם קודם שגמר כל מתנות לפני ולפנים מביא פר אחר ומתחיל בתחילה אלא י״ל לענין נשפך הדם קאמר זה לפני ולפנים דכולהו כחדא מתנה חשיבי דהיכל כחדא מתנה וכן דמובח מיהו נוכל ליישב פירוש רש"י דה"ק זה לפני ולפנים דמתנות דלפני ולפנים חדא חשיבי ומכפר על טומאה שאירעה שם וכן בהיכל חדא חשיבי ומכפר על טומאה שאירעה בהיכל מזבח כמשמעו חדא חשיבי ומכפר על שנטמא בפנים ולא שהה כשיעור השתחויה ועבד עבודה ומשום דפשטיה דקרא מיירי בכפרה שמכפר על מקדש הקודש על הכהנים ועל עם הקהל כו' על כן פירש רש"י כן:

מהערופה ואיכא למידרש

מגופא דקרא ומיתורא דה׳ ומסמיכת התיצות. מ"ר. חד למעומי מנותר וחד למעומי ממומאה. הקשה ה"ר אלחט למה לי תרי קראי וליכתובן חד למעוטי נותר וטומאה נילף קדש קדש מנותר, (והא) [והך] גו"ש ילפינן כן נפרק בית שמאי [מה, א] ובכמה דוכתי, ואין לומר דלא

דברי נימנה הך גז"ש לקולא דהא קדשי גוים מימעטי המם בהך ג"ש בפרק ב"ש. ואומר רביט דילפיטן בפרק בים שאאי (הא) [איוב] טומאה בדברים שאין בהם פיגול מאשר יקדשו ויליף נמי המם נותר מטומאה לחומרא ולא מפיגול, והילכך אי לאו כמיב הכא אלא חדא מישטאה הוה מחיביטן ולכך צריך חרי מישטי. אב"ד בדברים מוקמינא ליה בנותר דלא נילף מטומאה אלג בטומאה גופה דכתיב בה(ו) ריבוייא הוה מחיביטן ולכך צריך חרי מישטי. אב"ד בדברים הגעשים בבגדי וחב פבחרץ, פ" רש"י כגון הקדים הואא כף ומחתה לאילו ואיל עם. הקשה ריב"א (ו)א"כ לא משכחת להו אלא ג' טבילות ושה קידושין כדאמריטן לעיל בפרק הממונה [לב, א] כל הפרשה כולה נאמרה כסדר. מיהו בפרק הממונה קאמר דכהן גדול שלא קידש לא מחיל אלא בשחרית בלבד. ועוד תימה קלת שהרי עושה עבודות בפנים שלא כסדרן שעושה הולאת כף וכ לעבודה קודם אילו ואיל העם ולעיל (בפרקיו) [במכילתין מ, א] אמרינן דאי (א]קדים מתחת דפר בהיכל מקמי ממנות דשעיר בפים חוקה כמיב ביה, והכי נמי הקדים עבודת פנים שלא בדין. ו"יל דבהקדמת עבודת פנים אין לחוש, כמו מתנות דפר דעבדינהו לפני הגרלה דלא מעכב הקדר אע"ג דגוף הגרלה מעכבת לאיכא דאמרי דלעיל. אי נמי הואאת כף ומחתה לא חמירא כשאר עבודת פנים שאינה לכפר, וכי כתיבא חוקה גבי כפרה כתיבא. מיהו בחנם (דאין) [דחיק] רוש"ין שהיה יכול לפרש בשאר עבודות שנעשין בבגדי זהב מבחוץ. מ"ר.

י או מכברי, וינטהן דא") [חדר אמר] שירים מעכבי איכא בינייהו, לר' עקיבא דסבר שירים לא מעכבי, ור' יהודה סבר מעכבי, דהא בהדיא קתני שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה כלום. דייקינן מינה דשירים מעכבי. א"ד תנינא קטורת שחפנה קודם שחיטת הפר לא עשה כלום, [כמאן], דלא כר' יהודה דהא שחיטת הפר עבודת חוץ היא ולא מוקים ר' יהודה ואמר כי כתיבה חוקה אלא בדברים הנעשים בבגדי לבן בפנים, אבל עבודת חוץ לית בה חוקה. ופרקינן אפי' תימא ר' יהודה צורך פנים כלפנים הוא, ושחיטה צורך פנים הוא, ושחיטה פנים הוא. ואקשינן על ר' חנינא דאמר קטורת שחפנה קודם שחיטת הפר לא עשה כלום, תנן ואם עד שלא גמר מתנות שבפנים נשפך הדם כר'. ומשני האי תנא בפר קא מיירי, בקטורת לא קא מיירי.

א) לשון רבינו הוא משולל הבנה קלח ונראה דל"ל ר"י סבר ואת חוקה מיעוטא הוא כלותר וכר אפילו בגדי לבן אחת בשנה נמי מיעוטא היא כלומר עבודה וכר. ב) לפנינו שם בזכחים לימא כלל כהך לישנא ע"ש וגירסת רבינו שם ל"ע רב.

וחד השנושי שירים דא שעבבי. פי" רש"י דלא מעכבי סדרן. ואין נראה דהא אינהו גופייהו לא מעכבי לר" נחמיה מדפרין (נוקמה) [לקמנ] והא ר" יומנן סגא (לדברי) [ר" נחמיה כדברין האומר שירים מעכבי, פי" רש"י דלא מעכבי כלל לר" נחמיה. מ"ר. אי שעבבי מעבבי ואי א ב"ר. כלומר דמהאי קרא ליכא למישמע מיניה מידי דלאו להכי הוא דאשה. מיהו לא ידעינן לר" יהודה אי שירים מעכבי או לא דפלוגחא דר" יוחוש בן לוי בסמוך היא אליבא מעכבי, אלא דסדרן לא מעכב. אלא "ל דלא מעכבי כלל לר" נחמיה. מ"ר. אי שעבבי ואי א ב"ר יהודה [ו]לא איפשיטא לן סברא דרי יהודה (ו]לא איפשיטא לן סברא דרי יהודה לר" יומנן דהכא.

ל) ובולקוט אימא דברי ר' יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני מה וכו׳ן, ג) ושם נב:], ד) [מנחות כוז:], ד) זבחים נב: קיא., ו) [לעיל מט.ן, ו) עיין רש"י דף מ. ד"ה פר, ה) שייך לדף סא.,

הגהות הב"ח (h) רש"י ד"ה שיריים כו' ואם לא כלה הכל אין הכפרה וכו':

מוסף רש"י

. וכלה מכפר את הקודש. קרא ימירא הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא והקריב את השעיל החי (זבחים מ.). אם ביפר. כפרה המטכנת בשחר מתן שבע ומתן ד', כילה. אע"פ שלא שפך שירים ליסוד לא נאמר. נדרום המקרח כסדר מכתבו ונאמר אם כילה הכל אפילו שפיכת שירים כיפר (שם). משמעות דורשין איכא בינייהו. תרוייהו ללמד על המתטת שמעכבות קאמרי, אלא מר משמע ליה הכי ומר משמע מתמע פים הכי זמו משמע ליה הכי, ר' עקיבא משמע ליה מדסיפא לרישא מדריש בכפרה, דהיינו במחנות תלויה השלמה ושירים לא מעכבי, ור' יהודה נמי שירים לא מעכבי אים ליה וה"ק מ"ט תדרשיה הכי דהשתא לא שמעיט מינה שכל מחנוחיו מנוכדוח נינה שכר נומטתיי נועכבות דאיכא למימר בכפרת מתנה אחת קאמר דומיא דחטאות החיצונות. אלא דרוש הכי החירוטות, מכם דו אם כלה הכל כמ הוא דכיפר ואם כל מה שבענין לא כיפר, ולמדנו שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה כלום ושירים לא מעכבי אמורין בענין זה דגו

כהן משיח הוא דאיתרבי פר

יום הכיפורים לשירים. ולר׳

יהודה אינטריך למילף עיכוב מתנות מהכא משום דאמר כי

כתיבא חוקה בדברים הנעשים

לכתיל (זבחים נב:). שירים

מעכבי איכא בינייהו. ולר׳

מקיבא לא מעכבי וה״ק אם כיפר מה שאמור בענין כלה,

דכתיב חוקה לעיכובא, אבל שירים שאינה אמור בענין לא מעכבא, ואמא ר' יהודה לא מעכבא, ואמא ר' יהודה

למימר אם כלה כל צורכי

עבודותיו ואף המלמדין לו ממקום אחר כיפר ואם לא

כלה לא כיתר. שאת חיתר

במתן יסוד משמע (שם). לא

עשה ולא כלום. שכן סדר

תום' ישנים